

A 2017. évi magyar minőség-innovációs pályázatok ismertetése és a gépjárműipari minőségmenedzsment rendszer aktuális változásai

2017. november 7. kedd, Földművelésügyi Minisztérium,

Az üdvözlések elhangzása után *Dr. Molnár Pál*, az EOQ Magyar Nemzeti Bizottság Közhasznú Egyesület elnöke, a délelőtti ülés moderátora emlékeztetett rá, hogy az innováció fogalmának két összetevője a jó minőség és a fenntarthatóság, amelyek együttesen biztosítják az emberek jó életminőségét. Finnország államelnöke még 2007-ben indította útjára a „Minőség-Innováció” pályázatot, amelybe Magyarország – meghívás alapján, az EOQ MNB közreműködésével – már 2013-ban sikeresen bekapcsolódott. A pályázati rendszerben résztvevő további országok: Baszkföld, Csehország, Észtország, Izrael, Kazahsztán, Kína, Lettország, Litvánia, Oroszország, Spanyolország és Svédország.

A korábbi években Magyarország rendkívül sikeresen vett részt a pályázaton, minden alkalommal Fődíjat nyertünk. Hazánkban idén összesen 17 pályázat érkezett, amelyek közül 7-et tudunk befogadni – ezek a kategóriánként legmagasabb pontszámot elért nemzeti díjnyertesek. A Magyarországot képviselő EOQ MNB Közhasznú Egyesület ezt a hét pályázatot még 2017. november hónapban továbbítja a nemzetközi zsűrihez, amely 12 ország legjobb pályázatai között fogja azokat elbírálni. A verseny rendkívül nagy! Az eredményhirdetés várható időpontja és helye: 2018. február eleje, Bilbao, Spanyolország.

A nap további részében a nemzeti díjnyertesek egy-egy rövid előadás keretében ismertették a pályázatra benyújtott innovációikat, majd ezt követően került sor az oklevelek átadására.

„Minőség-Innováció 2017” nemzeti díjnyertes pályázatai

Kategória	Szervezet	Pályázat címe	Pályázat lényegének rövid leírása
Potenciális Kis- és középvállalkozások	Veritas Kulturális Egyesület	Tájgazda Eredet- és Minőségtanúsítási Rendszer	A TájGazda® Eredet és Minőségtanúsítási rendszer újszerű módon tanúsítja az élelmiszer termékek előállítását, ugyanis az azonos típusú gazdálkodást folytató területet tekinti tájnak és az annak megfelelő termelést támogatja. A rendszer a termőföldek adottságainak, termőképességének és minőségének ismeretét tekinti megfelelő tudományos alapnak. Az innováció ott jelentkezik, hogy bármilyen tájegységi adottsághoz képes hozzárendelni a megfelelő kritériumokat, ezáltal – az Európai Unióban is egyedülálló módon – a tanúsítás mellett biztosítja az auditálás és a minősíthetőség megvalósítását is.
Felelős és a környezet fenntarthatóságára irányuló innovációk	PHYLAZONIT Kft.	Phylazonit Technológia a talaj javításához	Az intenzív növénytermesztési technológiák alkalmazása – a pozitív hatásai mellett – együtt jár a talajélet csökkenésével. A saját fejlesztésű Phylazonit készítmények olyan fontos baktériumokat tartalmaznak, amelyek elősegítik a növények fejlődését és tápanyagokkal történő ellátását, ezáltal biztosítva a környezetkímélő, mégis gazdaságos és eredményes mezőgazdasági termelés lehetőségét.

Kategória	Szervezet	Pályázat címe	Pályázat lényegének rövid leírása
Egészségügyi és szociális szférában működő szervezetek minőség-innovációi	Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat	Nem elég korán kezdeni, azaz bölcsődei mindennapok „zöldítése”	A Boribon Bölcsőde 2014. évi teljes felújítása során a jövő nemzedék egészség- és környezettudatos nevelését tartották szem előtt. Ide tartozik az évszakokhoz kapcsolódó foglalkozások megszervezése, az élő természet tisztelete és óvása, a madárvédelmi tevékenység, a szelektív hulladékgyűjtés stb. Általánosan érvényesül a „minél több szabad levegőn tartózkodás” elve, beleértve a kinti altatást is. Cél: a gyerekek egészséges életmódra és táplálkozásra való nevelése a megfelelő készségek kialakításával.
Közszféra és non-profit szervezetek minőség-innovációi	Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat	Fogadd, válaszolj, intézd, mert az idő drága kincs és állampolgári bizalmat erősít	A 2016. december 1-én bevezetett új, az Önkormányzathoz érkező különféle megkereséseket egységesen kezelő elektronikus nyilvántartási rendszer a bejelentés fogadásától a megtett intézkedés visszajelzéséig nyomon követi az egész folyamatot. Emellett a bejelentő folyamatos tájékoztatást kap és a vezetői ellenőrzés, illetve a megtett intézkedések nyomon követése is hatékonyabbá válik. Az innováció javítja a kerületi állampolgárok életminőségét és erősíti az önkormányzati imázst.
Mikro- és startup-vállalkozások minőség-innovációi	Euromenedzser Tanácsadó és Képzési Központ Kft.	A minőségfejlesztés és klaszterműködés önismereti és identitás-tudatos módja	A kifejlesztett minőségfejlesztési modell tudatossá teszi és harmonizálja a klasztertagok cégidentitás menedzsmentjét, ezáltal egy magasabb értékelőállítási képességet hozva létre. A képzési, tanácsadási és szervezetfejlesztési szolgáltatásokat nyújtó Euromenedzser Szakmai Műhely egy egységes, komplex módszertanba foglalt minőség innovációs lehetőséget dolgozott ki az Európai Klaszter Kiválósági fokozatok elnyeréséhez, amely az ArchEnerg Klaszter esetében sikeresnek bizonyult (megkapták a Gold Label fokozatot). A külön szakkönyvben is publikált új komplex módszertan az eddigieknél hatékonyabb és gazdaságosabb módon biztosítja a klaszter menedzsment fejlesztésére irányuló ügyfél igények kielégítését.
Kis- és közép-vállalkozások	EVIS-2004 Kft.	Az „Egy csepp Tisza-tó” sulyom krémmel ízesített étcsokoládés bonbonok	Egyidejűleg került sor termék-, marketing és eljárás innovációra: a jellegzetesen tiszta-tavi védett növény, a sulyom termésének felhasználásával egy új, sajátos terméket hoztak létre, amely segédanyagok kizárásával készülő, glutén- és laktózmentes édesipari kézműves készítménynek minősül, amellyel viseli a térség nevét is. A kivonatként feldolgozott teljes termés adja a bonbon töltelékének ízesítését, amely igen népszerű a turisták között.

Kategória	Szervezet	Pályázat címe	Pályázat lényegének rövid leírása
Nagyvállalatok	MVM Paksi Atomerőmű Zrt.	15 hónapos üzemeltetési ciklus bevezetése VVER-440 típusú atomerőművi blokkokon	A VVER-440 típusú atomerőművek 12 hónapos üzemeltetési ciklusban működnek. A Paksi Atomerőmű a világon elsőként hosszabbította meg a VVER-440 típusú atomerőművi blokk üzemeltetési ciklusát, s ennek eredményeként nőtt a biztonság, a gazdaságosság és csökkent a környezetterhelés. Az innováció alapja a 2010-ben Pakson indult üzemanyag kutatási program, amely egy új típusú fűtőelem kifejlesztésére irányult. A 15 hónaposra megnyújtott ciklus tesztjeit sikeresen elvégezték, így az innováció gyakorlati megvalósíthatósága biztosított.

A délutáni előadók az új IATF 16949:2016 gépjárműipari szabvány újdonságait és fontosabb követelményeit tekintették át.

Mikó György, az EOQ MNB Egyesület alelnöke:

Az új ISO 9001:2015 minőségirányítási rendszerszabvány alkalmazásának főbb alapelvei

A túl nagyméretű gazdasági, társadalmi és vezetéstechnikai változások a minőségszemléletre is érezhető hatást gyakorolnak: elkerülhetetlenné vált az átértékelés a minőségügyben, illetve a működés irányításában. A minőség maga a rendszer és a működés – ezért igényként jelentkezik, hogy a rendszerek mindig a konkrét működési környezethez alakíthatók legyenek, ami maga után vonja az irányítási szabványok összehangoltságának igényét. Az irányítási rendszerek a „műszaki minőségtől” a piac és a kockázatok felé toldódnak el úgy, hogy a rendszert a valós üzleti környezethez igazítsák.

További követelmény a rendszerszabványok alakíthatósága: az irányítási rendszer követelményeknek biztosítaniuk kell, hogy a szervezet az összes érdekelt fél elvárásainak figyelembe vételével a saját méretére szabhassa az irányítási rendszerét.

Az ISO 9001:2015 hatályba lépésével megváltozott a tanúsítások szemlélete és követelménye. Erősödött a mindennemű felülvizsgálatok és az auditok szakmai jellege. Felértékelődött a belső felülvizsgálatok és a felhasználói észrevételek (key user inputs) szerepe. Középpontba kerültek a folyamatok és a folyamatgazdák: minden irányítási tevékenységet, módszert és eljárást a folyamatok javítására kell felhasználni.

Az ISO 9001:2015 alapelvei:

1. Vevőközpontúság
2. Vezetés
3. Munkatársak elkötelezettsége
4. Folyamatszemléletű megközelítés
5. Fejlesztés
6. Bizonyítékokon alapuló döntéshozatal
7. Kapcsolatok kezelése

Az új szabvány alapja a PDCA ciklus és a kockázatmenedzsment. A vezetéssel szemben alapvető követelmény az aktív, személyes részvétel az irányítási rendszer kialakításában és működtetésében, amellet a munkatársak bevonása és támogatása.

Katona László ügyvezető igazgató, T&T Quality Engineering Kft.:

Az autóipar megújult követelményrendszere beszállítói számára

A gépjárműipari ágazatra vonatkozó IATF 16949:2016 szabvány helyettesíti a korábbi ISO/TS 16949 műszaki előírást, de a tanúsítási követelmények megkövetelik az új ISO 9001:2015 használatát is. A középpontban a problémák előfordulásának megelőzése áll. Az autóipar követelmény rendszerét piramis formában ábrázolva tehát az ISO 9001:2015, illetve az IATF 16949:2016 szabványok (mint jogszabályi követelmények) képezik az alapot, amire – alulról fölfelé – ráépülnek az ország specifikus követelmények, valamint az autóipari vevők és a projektek specifikus igényei.

Az IATF 16949:2016 újdonságként és hangsúlyeltolódásként megjelent fontosabb követelményei a következők szerint kerültek ismertetésre.

4. A szervezet és környezete: a szervezetnek dokumentált folyamattal kell rendelkeznie a termékbiztonsággal kapcsolatos termékek és gyártási folyamatok kezeléséhez.
6. Tervezés: a kockázatokkal és a lehetőségekkel kapcsolatos tevékenységek, továbbá tervek az előre nem látható események megfelelő kezelésére.
7. Támogatás: a kalibrálási és a verifikálási feljegyzések tartalmi követelményei, valamint a belső auditok és a belső auditorok kompetenciája.
8. Működés: a tervezés és fejlesztés megtervezése, továbbá a külső forrásból biztosított folyamatok, termékek és szolgáltatások felügyelete. A termék előállítás és a szolgáltatásnyújtás szabályozása, változásmenedzsment.
10. Fejlesztés: nemmegfelelőség és helyesbítő tevékenység.

Újdonság gyanánt az IATF 16949:2016 definiálja a kiegészítő alkatrész (accessory part), a pótalkatrész (service part), az utángyártott alkatrész (aftermarket part), valamint a szervezeten belül bizonyos kérdések hangsúlyos kezelésére szolgáló eszkáliciós folyamat fogalmát.

Szepsi Tamás, Quality Expert Consulting (QEC), TQS Hungary, Manager:

Az IATF 16949 bevezetésének kihívásai a felkészítő szemével

A TRIGO Csoport – egyre bővülő piaci jelenlétének köszönhetően – mára kiterjedt globális hálózatával szolgálja a minőségügyben leginkább érintett területeket és iparágakat. A lokális szakértő csapatok a helyi üzemek/beszállítók számára nyújtanak operatív minőségügyi megoldásokat, többek között megelőző és javító minőségellenőrzési és -irányítási szolgáltatásokat több ipari szektorban, beleértve a gépjárműipart és a vasutat. A QEC szolgáltatások közé tartozik a szaktanácsadás, az audit és a képzések.

Főbb változások az IATF 16949 szabványban:

- Vevő specifikus követelmények,
- Termékbiztonság és vállalati felelősség,
- Vészhelyzeti tervek,
- Auditorok kompetenciája,
- A beszállító kiválasztásának folyamata és beszállító fejlesztés,
- Teljeskörű Hatékony Karbantartás (TPM),
- Minőségirányítási rendszer audit,
- Gyártási folyamat audit,
- Vezetőségi átvizsgálás.

Az új IATF 16949 szabványra való átállás főbb kihívásai:

- Folyamatosan változó követelmények,
- A legjobb gyakorlat alkalmazása,
- Az auditok és a javító intézkedések részletes időbeni megtervezése.

Rabi László rendszerfelelős, Knorr-Bremse Fékrendszerek Kft.:

Felkészülési tapasztalatok az IATF 16949:2016 szerinti tanúsításra

Cél: 2017-ben már az új IATF 16949 szabvány alkalmazása minden harmadik fél általi minősítő auditon!

A szabvány bevezetési ütemterve 4 félévre terjed és a lokális, harmadik feles minősítő auditban csúcsosodik ki.

Az új követelmények lebontása a következő 6 menedzsment területre történik: irányítás, emberek, formatervezés, szállító, termelés és vevő.

A követelmények megismerése, a státuszfelmérés és a GAP analízis alapján csoportszintű és lokális akciók kerülnek meghatározásra.

A verifikálás szempontjából az előírások pontos ismerete jelenti az egyik legnagyobb kihívást, de az üzleti gyakorlatban való alkalmazás a legnehezebb.

Tapasztalatok és tartalmi súlypontok:

- Több követelmény részben vagy egészben már teljesítve van, vevői kezdeményezésre.
- Szisztematikus, multinacionális team munka: globális projektmenedzsment, csoportszintű és lokális szintű egyszemélyi felelősség.
- Bevonás és oktatás minden szinten.
- A rendszeres, következetes előrehaladás figyelemmel kísérése.
- A menedzsment elkötelezettsége.
- Szervezet és környezet megértése, kezelése.
- Az érdekelt felek szükségleteinek és elvárásainak ismerete, kielégítése.
- Folyamat kockázatok és lehetőségek meghatározása és kezelése.
- Az auditor kompetencia dokumentálása.
- A vevő specifikus követelmények folyamatokhoz rendelése és a folyamatgazdák kibővített felelősségi köre.
- Nyomon követhetőségi terv.
- Új, specifikus kulcs teljesítmény mutatók alkalmazása.

Ászity Sándor, a Robert Bosch Kft. projektvezetője:

A sikeres IATF 16949:2016 audit után

A versenyképesség állandó javítása megköveteli a termékek életciklusának (product lifecycle) figyelembe vételét a kereslet alakulásának szempontjából; másik lényeges mozzanat a beszállítók folyamatos fejlesztése, vagyis a Bosch termelői elemek közvetítése a szállítók felé.

A versenyképesség állandó javításának összetevői a minőség (Q), a szállítási határidő (D) és a megfelelő ár (C). Az ellátási lánc továbbfejlesztése a Lean Menedzsment elveinek megfelelően, az egész társadalom érdekében történik, ennek alapelvei a következők:

- Húzóerő a vevő részéről,
- A hibák megelőzése,
- Folyamat szemlélet,
- Rugalmas alkalmazkodás a vevői igényekhez,
- Szabványosítás,
- Átláthatóság,
- Folyamatos fejlesztés,
- Személyes felelősségvállalás.

Kun Zoltán, a Kvalikon Kft. vezetői tanácsadója:

A Lean eszközzrendszere és az IATF 16949:2016 szabvány követelményei

A folyamatos fejlesztés és a vevői igények kielégítésének filozófiája a Lean kultúra szerinti tudatformáláson alapul, ez az alapja mindennek. A különféle igények összeegyeztetése a fenti megközelítés alapján:

A vevő kiváló minőségben (Q), megfelelő áron (C) és megfelelő időben (D) kíván hozzájutni a termékekhez és a szolgáltatásokhoz. A tulajdonosi elvárás a profit maximalizálása, amihez csak a vevői igények megismerésén és teljesítésén keresztül vezet az út. Éppen ez képezi a minőségirányítási rendszerek működtetésének célját (lásd: Toyota Production System, TPS). A vállalat szempontjából viszont alapvető a költséghatékony működés, illetve a szükséges erőforrások és infrastruktúra rendelkezésre állása. Ennek alapja a folyamatszerű megközelítés, biztosítva a vezetők, a folyamatok és a munkavállalók harmóniáját és hatékony működését. A Lean szemlélet megköveteli az emberi tudásban rejlő lehetőségek és kreativitás maximális kihasználását (ez többnyire a vezetői hozzáállás függvénye).

A Lean Menedzsment 5 alapelve:

- Az érték azonosítása, a vevő szempontjából hozzáadott értéket nem tartalmazó tevékenységek kiküszöbölése.
- Az értékáram és a veszteségek meghatározása (Value Stream Analysis).
- A folyamatok feltérképezése, az értékáram folytonosságának biztosítása.
- A vevői húzó rendszer kialakítása – csakis azt termeljük, amire konkrét kereslet van.
- Alapvető követelmény a tökéletesség elérésére való szakadatlan törekvés, ami a veszteségek folyamatos felderítésén és eltávolításán keresztül valósulhat meg.

A Lean Menedzsment összetevői:

- A hibaköltségek az észlelés fázisai szerint hatványozottan nőnek (lásd: zéró hiba koncepció);
- KAIZEN (a „változtatni” és a „jó” japán szavakból képezett összetétel) – folyamatos tökéletesítés;
- MUDA – olyan veszteségek kiküszöbölése, mint a túltermelés, a hibás termékek gyártása, anyagmozgatás és készlet, várakozás és késés, felesleges tevékenységek és műveletek, ki nem használt képességek);
- JIDOKA – intelligens automatizálás, a minőség beépítése a folyamatba;
- Poka-Yoke – a hibák elleni védekezés a veszteségek elkerülésére;
- 5S – a minőségi munkakörnyezet kialakítása és fenntartása.

A minőségirányítási rendszer akkor működik megfelelően, ha megvalósul a vállalatnál a sikeres, eredményes, hatékony és veszteségmentes működés.

Az elhangzott előadások diái megtekinthetők: <http://eoq.hu/innovacio2017/>

Várkonyi Gábor